

Rekenkamer Wageningen

Jaarverslag 2018 – Jaarplan 2019

Maart 2019

Alle producten van de Rekenkamer zijn te vinden op de website van de gemeente Wageningen: www.wageningen.nl/gemeentebestuur/gemeenteraad/rekenkamer

Voor informatie over de Rekenkamer en / of de onderzoeken kunt u zich wenden tot de secretaris van de Rekenkamer Wageningen, de heer Paul Bosch (pboschgod@kpnmail.nl)

INHOUD

Rol en invulling Rekenkamer	4
Onderzoeken	5
Overige activiteiten	9
Plannen 2019	10
Bijlage: Historie onderzoeken	11

Rol en invulling Rekenkamer

De Rekenkamer neemt een onafhankelijke positie in en biedt de gemeenteraad een extra handvat zijn controlerende taak uit te voeren. De raad, raadsleden en inwoners van Wageningen kunnen gemotiveerde verzoeken tot het verrichten van onderzoek(en) indienen. De Rekenkamer toetst de verzoeken en maakt een gemotiveerde keuze.

De doelstelling van de Rekenkamer is het bevorderen van de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk handelen en de publieke verantwoording over het gemeentelijk handelen.

Het functioneren van de Rekenkamer is gereguleerd in de Verordening Rekenkamer Wageningen 2003. Vanaf februari 2004 (tot 2010) was de Rekenkamer samengesteld op basis van het gemengde model. Na de verkiezingen in maart 2010 bestaat de Rekenkamer alleen uit (vier) externe leden. Sinds april 2013 bestaat de Rekenkamer nog uit drie externe leden; na het vertrek van de voorzitter is een van de zittende externe leden voorzitter geworden en is de opengevallen plaats niet opgevuld. Alle leden worden voor een periode van drie jaar benoemd en kunnen na een eerste benoeming nog twee keer herbenoemd worden. In 2016 is de verordening voor het laatst gewijzigd en vastgesteld.

Ten behoeve van de continuïteit is in 2016 een schema van aftreden opgesteld. Het schema van aftreden dient gelijktijdig vertrek van leden te voorkomen. In september 2018 is een van de leden afgetreden en is deze vacature vervuld.

De Rekenkamer wordt ondersteund door een externe secretaris. De parttime secretaris (van buiten de ambtelijke organisatie aangetrokken), wordt enerzijds ingezet ten behoeve van de ondersteuning en anderzijds (flexibel) ten behoeve van begeleiding en (gedeeltelijke) uitvoering van (voor-) onderzoeken.

Externe (gespecialiseerde) onderzoekscapaciteit en -deskundigheid wordt ingehuurd in het geval dat de capaciteit van de Rekenkamer niet voldoende is om onderzoeken van begin tot eind zelf uit te voeren. Het secretariaat van de Griffie biedt incidenteel aanvullende administratieve ondersteuning.

De samenstelling van de Rekenkamer is in 2018 als volgt:

de heer A. Teeuw,	lid sinds 2010 - voorzitter sinds sept. 2013 – herbenoemd 2016
mevrouw M. Loncke,	lid sinds september 2010 – afgetreden in sept. 2018
de heer R. van Houten	lid sinds 2014 – herbenoemd in 2017
mevrouw Helma Lamers	lid sinds september 2018
de heer P. Bosch (secretaris) (geen lid)	

De huidige voorzitter treedt in september 2019 af. Bij de sollicitatieprocedure in 2018 zijn twee kandidaten geselecteerd, waarvan mevrouw Helma Lamers benoemd is in september 2018, mevrouw H. Lamers.

De tweede kandidaat, de heer A. Beenen zal in september 2019 benoemd worden. Begin 2019 zal hij in het kader van inwerken al wel de vergaderingen bijwonen.

In 2018 was een budget van € 47.796 beschikbaar, zowel voor het functioneren van de Rekenkamer zelf, alsook voor het uitvoeren van onderzoek, het inhuren van externen, de vergoedingen voor de externe leden en de ondersteuning van de Rekenkamer. De uitgaven in 2018 bedroegen € 46.402.

De Rekenkamer stelt periodiek een onderzoeksplan op, rekening houdend met de specifieke onderzoeken die de accountant instelt, alsmede de periodieke onderzoeken die het College van Burgemeester en Wethouders heeft gepland in het kader van artikel 213a van de Gemeentewet. In het verleden nam de voorzitter van de Rekenkamer ten behoeve van de afstemming deel aan de vergaderingen van de Auditcommissie. De Auditcommissie bestaat sinds kort niet meer in Wageningen. In 2018 is een onderzoeksplan aangeboden gecombineerd met een jaarverslag 2017.

De Rekenkamer stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar. De onderzoeksplannen, de rapporten en de jaarverslagen zijn openbaar en via de website van de gemeente Wageningen beschikbaar. Jaarverslag en onderzoeksplan zijn in dit document samengebracht.

Onderzoeken

1. Regio FoodValley
2. Omvang voorraad sociale huurwoningen / besluitvorming woningmarkt
3. Inhuur externen
4. Laaggeletterdheid
5. Bereikbaarheid van Wageningen / besluitvorming complexe projecten

Terugkoppeling College naar aanleiding van ‘Kwaliteit van de klantcontacten’

Medio 2017 heeft de Rekenkamer Wageningen in samenwerking met de Rekenkamers van Ede en Arnhem *een onderzoek uit laten voeren naar de kwaliteit van de klantcontacten in de drie gemeenten*. Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van zogenaamde Mystery-guests en betrof zowel bezoeken aan de balie, als telefonisch contact en verzonden e-mails, brieven en ingevulde contactformulieren. Het College onderschreef de belangrijkste inzichten en adviezen. Ondanks de kwalificatie “ruim voldoende” wilde het College geen genoegen nemen met de

resultaten. Het College zei toe om aan de hand van de resultaten op korte termijn aan de slag te zullen gaan met het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening, klantvriendelijkheid en servicegerichtheid. Tijdens de bespreking met de raad is afgesproken dat de raad na 1 jaar een terugkoppeling van het College zou ontvangen.

Eind 2018 heeft het College na 1 jaar de resultaten van een verbeterslag aan de gemeenteraad en de Rekenkamer gestuurd. Uit de terugkoppeling o.a. het volgende:

“Aan de hand van de aanbevelingen is in de ambtelijke organisatie eind 2017 een werkgroep “dienstverlening” gestart. De werkgroep is aan de slag gegaan met de verbeterpunten die een bijdrage leveren aan verbeteringen in de dienstverlening. In het kader van de organisatieontwikkeling heeft verbetering en de doorontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening prioriteit gekregen: de klant staat centraal, we werken vraag-gestuurd, resultaatgericht en processen richten we hier op in. Om de telefonische bereikbaarheid te verbeteren, worden zoveel mogelijk vragen aan de voorkant (frontoffice) beantwoord.

Wij hebben duidelijker gecommuniceerd via de gemeentelijke website, Facebook en in de plaatselijke krant de “StadWageningen” dat mensen een afspraak kunnen maken en op welke tijden mensen zonder afspraak kunnen binnenlopen. Op de website hebben wij duidelijker aangegeven voor welke vragen men terecht kan op het stadhuis en voor wat voor soort vragen een aparte afspraak gemaakt moet worden; Om de benadering van klanten te verbeteren, hebben de teams Facilitaire Zaken en Publiekszaken een workshop ‘hospitality, gastvrijheid en gastheerschap’ gevolgd. Hier wordt een follow up aan gegeven.

In 2018 is een nieuw onderzoek (opdracht College) uitgevoerd waaruit blijkt dat de gemeente Wageningen e-mails op tijd beantwoordt en hierop positief scoort. In het eerste kwartaal van 2019 wordt nog onderzocht op welke manier het inzetten van automatische ontvangstbevestiging voor e-mails en contactformulieren verbeterd kan worden.

De planning van het College is om in derde kwartaal 2019 een nieuw onderzoek uit te voeren naar de dienstverlening van de gemeente Wageningen.”

Voor de Rekenkamer is dit een mooi voorbeeld van de doorwerking van onderzoek.

Opgestart in 2017 – eerste fase 2018 – afronding tweede fase in 2019

Regio FoodValley

De rekenkamer(commisies) van de gemeenten Ede, Veenendaal, Rhenen en Wageningen hebben medio 2017 na een korte oriëntatie besloten een onderzoek te starten naar Regio FoodValley. Regio FoodValley is een samenwerkingsverband van 8 gemeenten in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). De GR wordt ondersteund door een regiokantoor. De Rekenkamercommissie Vallei & Veluwerand,

waaronder de 4 overige FoodValley-gemeenten vallen, heeft besloten niet mee te doen met dit onderzoek.

Uit de oriëntatie is gebleken dat het niet eenvoudig is om vast te stellen wat de deelnemende gemeenten investeren en wat deze investeringen opleveren. *Het onderzoek wil in beeld brengen welke doelen worden nagestreefd, welke resultaten in relatie tot deze doelen worden behaald, welke kosten hiermee zijn gemoeid en of de betrokken gemeenteraden voldoende worden geïnformeerd over de bereikte doelen en behaalde resultaten.*

De *eerste fase* van het onderzoek welke vooral bestaat uit documentenstudie en interviews is in eigen beheer uitgevoerd door een van de leden van de commissie uit Rhenen en de secretarissen van de commissies van Ede en Wageningen. De verschillen in inzet van capaciteit zijn onderling verrekend bij de inhuur van een onderzoeksbureau voor de tweede fase.

Deze *tweede fase* is gestart in september 2018 en is gericht op het onder de loep nemen van een aantal projecten. De rekenkamer(commissie)s hebben besloten om de tweede fase van het onderzoek uit te besteden aan het onderzoeksbureau Necker van Naem. In deze fase van het onderzoek staan vijf intergemeentelijke projecten centraal. Op 24 september 2018 heeft er een startbijeenkomst van de tweede onderzoeksfase met de ambtelijke contactpersonen van de gemeenten die de projecten trekken, de secretaris/plaatsvervangend directeur van het regiokantoor FV, de externe onderzoekers en de leden van de stuurgroep plaatsgevonden. De verwachting is dat het onderzoek voor de zomer van 2019 kan worden afgerond.

Overige onderzoeken – doorlopend in 2019

Omvang voorraad sociale huurwoningen / besluitvorming woningvoorraad

De Rekenkamer houdt zich al een aantal jaren bezig met het volgen en bestuderen van de ontwikkelingen in Wageningen op dit terrein, onder andere door het voeren van gesprekken met betrokken professionals en het doorspitten van alle studies en rapporten die op dit beleidsterrein ook in Wageningen het licht zien. Soms wordt de huisvesting van studenten daarin meegenomen, soms niet.

Volgens een aantal fracties was en is er voldoende aanleiding om een onderzoek te doen naar de ontwikkeling van en de omvang en de betaalbaarheid van de voorraad sociale huurwoningen in relatie tot de ontwikkeling van de omvang en de doelgroepen welke op deze voorraad zijn aangewezen. De veronderstelling luidt dat de omvang van de voorraad sociale huurwoningen afneemt en de omvang van de groep die hierop is aangewezen toeneemt. De gemeente zou wat kunnen doen aan de beschikbaarheid en betaalbaarheid in relatie tot duurzaamheid.

De vraag is voor welke doelgroepen in Wageningen vooral gebouwd zou moeten worden; studenten, lage inkomensgroepen of ouderen. Er lijkt voldoende informatie over de Wageningse woningmarkt beschikbaar zijn.

In 2018 is een tweetal onderzoeken op dit beleidsterrein verschenen. Een onderzoek betreft de te verwachten ontwikkeling van de huishoudens in Wageningen en een ander onderzoek betreft het 'schaarste-onderzoek 2018'; in welke delen van de woningmarkt is sprake van schaarste, naar locatie, type, prijs en doelgroep. Daarnaast is sprake geweest van voortgangsrapportages en prestatieafspraken.

De Rekenkamer denkt nog na over een onderzoek (2019) dat bijvoorbeeld een beeld zou moeten geven van de wijze waarop de gemeente Wageningen de laatste 8 of 12 jaar het woonbeleid heeft geformuleerd en uitgevoerd – hoe heeft besluitvorming plaatsgevonden? Op welke wijze en op basis waarvan heeft de gemeente gestuurd en bijgestuurd.

Opgestart in 2018 – doorlopend in 2019

Onderzoek Inhuur externen

Eind 2018 is een onderzoek opgestart naar de externe inhuur van personeel door de gemeente Wageningen. Het doel van het onderzoek is enerzijds de situatie van nu te vergelijken met een eerder onderzoek in 2009 en anderzijds de transparantie op het terrein van inhuur te vergroten en daarmee misschien ook te kunnen verbeteren. Het onderzoek zal gedurende de eerste maanden van 2019 nog door lopen.

De onderzoeksvragen hebben betrekking op:

1. De aard en omvang van externe inhuur
2. Het beleid met betrekking tot de inhuur van externen
3. De betrokkenheid van raad en college bij de formulering van het beleid
4. De hoofdlijnen van dit beleid en de belangrijkste spelregels
5. De wijze waarop inhuur in de praktijk plaats vindt.
6. Of de praktijk van inhuur aansluit op het geformuleerde beleid en de spelregels.
7. Welke voor- en nadelen van de huidige praktijk van inhuur.
8. De beschikbaarheid van informatie voor college en raad om de praktijk te kunnen volgen en sturen.
9. Mogelijke verbeteringen van het beleid en/of de praktijk.

Onderzoek laaggeletterdheid

In het najaar van 2018 heeft een viertal studenten onderzoek gedaan naar laaggeletterdheid in Wageningen en Arnhem; wat is het beleid en hoe wordt het uitgevoerd? Begin 2019 hebben de studenten het onderzoek afgerond en gepresenteerd. De Rekenkamer bekijkt of en op welke wijze nog tijd besteed zal worden aan dit onderwerp.

Bereikbaarheid van Wageningen / besluitvorming complexe projecten

Een nieuw onderzoek in 2018 is een onderzoek naar de besluitvorming over 'rondweg Wageningen' kortweg 'rondje campus'. Het onderzoek richt zich niet op de inhoud van de plannen maar vooral op de besluitvorming door en de samenwerking tussen betrokken partijen. In 2019 zal na verder vooronderzoek een gerichte onderzoeksvraag geformuleerd kunnen worden en een eventueel onderzoek van start kunnen gaan. De vraag gaat meer in de richting van hoe men in Wageningen omgaat met grote complexe projecten, bezien vanuit multi-level governance met een of twee projecten als casus.

Overige Activiteiten

De Rekenkamer heeft in 2018 in totaal 9 keer regulier vergaderd.

Alle publicaties van de Rekenkamer worden op de website van de gemeente Wageningen geplaatst. Alle gepubliceerde rapporten zijn door iedereen te downloaden, ook via de website van de NVRR (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies – www.nvrr.nl).

Met bijna alle fracties zijn gesprekken gevoerd over mogelijke onderzoeksonderwerpen (eind 2018 begin 2019).

Regelmatig is er contact met andere rekenkamers en worden (regionale) bijeenkomsten bezocht.

Sinds 2014 heeft de Rekenkamer enkele keren per jaar contact met de collega's uit Ede, Veenendaal, Rhenen en soms ook Renkum. Daar waar samenwerking voor de hand ligt zal men elkaar opzoeken. Dit heeft onder andere geleid tot het onderzoek naar de Regio FoodValley. De voorzitter en de secretaris nemen actief deel aan overleg en onderzoek.

De voorzitter van de Rekenkamer is altijd bij vergaderingen van de Auditcommissie aanwezig geweest. Hierdoor heeft er afstemming plaats kunnen vinden tussen de onderzoeksplannen van accountant, het College en de plannen van de Rekenkamer. Ook nadat de auditcommissie is opgeheven, zal afstemming plaats blijven vinden.

Het jaarverslag van de Rekenkamer over 2017 is begin 2018 aan de Raad en het College aangeboden en voor kennisgeving aangenomen.

De Rekenkamer heeft, zoals elk jaar, een evaluerend gesprek met de burgemeester, gemeentesecretaris en griffier (driehoek) gehad.

Medio 2018 is er een sollicitatieprocedure geweest welke twee benoembare kandidaten heeft opgeleverd. Een van de twee kandidaten is in september 2018 benoemd, de ander zal officieel in 2019 benoemd worden.

Plannen 2019

Onderzoeken die nog doorlopen vanuit 2018

1. Het onderzoek naar kosten en opbrengsten van de samenwerking binnen Regio FoodValley
2. Het onderzoek naar de voorraad sociale huurwoningen / besluitvorming woningmarkt
3. Het onderzoek naar de inhuur van externen

Nieuwe onderwerpen 2019

4. Het onderzoek naar de besluitvorming over 'rondweg Wageningen' / besluitvorming complexe projecten

Uit de gesprekken met de fracties is een voorlopige top 3 opgesteld worden, waaruit een of meer onderzoeken in 2019 kunnen worden opgestart of voorbereid.

Drie onderwerpen springen er uit.

1. Klimaat
2. Sociaal domein
3. "participatieve" processen i.r.t. gemeenteraad(sleden)

Bijlage: Historie onderzoeken

Projectmatig werken (2002)

Budgetfinanciering (2004-2005)

Jaarrekeningen (2003 - 2011)

Leges en tarieven (2004-2005)

Communicatie (2006)

Aanbesteding (2006)

Minimabeleid (2007-2008)

Digitale dienstverlening (2007-2008)

Inhuur externen (2009)

Afhandeling brieven (2009-2010)

WMO-beleid (2009)

Evaluatie Rekenkamer (2009)

Kosten onderhoud openbaar groen (2011)

Begrotingsanalyse (2011)

Centrumbeleid (2011)

Totstandkoming Beleid (2011) (stageverslag)

Doeltreffendheid Handhaving (2011)

Subsidiebeleid (2012)

Junushoff (2012)

WUR (2013)

Wijkgericht Werken (2014)

Warenmarkt (2015)

Sportbeleid (2015) vooronderzoek – raadsinformatiebrief

Inkomensondersteuning (2015)

Onderzoek Bestemmingsplannen (2016)

Onderzoek naar de effecten van bezuinigingen (2017)- rekenkamerbrief

Ervaringen van cliënten met de WMO (2017)

Kwaliteit van de klantcontacten (Mystery-guest) (2017)

Laaggeletterdheid

FoodValley (eerste fase – nog niet gepubliceerd)